

Valmistelija: Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen. p. 0400 542 062

Asian tausta

Perusopetuksen koulujen teknisen työn opetustilojen käyttöä koulupäivän ulkopuolella on tarkasteltu liittyen tilojen vuokraamiseen yksityishenkilöille ja yhdistyksille (ns. harrastekäyttö). Asia on noussut esiin Kuoreveden yhtenäiskoulussa alkuvuodesta 2026 rehtorin vaihtumisen yhteydessä.

Kuoreveden koulun teknisen työn opetustiloissa on kokoontunut harrastetoiminnan luonteinen yksityishenkilöistä koostuva puu- ja metallipiiri 25 vuoden ajan. Toiminta on ollut omaehtoista, mikä on ongelmallista opetustilojen käyttöön liittyvien vastuukysymysten ja turvallisuusmääräysten noudattamisen näkökulmasta. Puu- ja metallipiirin toiminta on ollut pitkäkestoista ja monesta eri näkökulmasta katsottuna arvokasta.

Kaupungin arvion mukaan muutokset ovat välttämättömiä turvallisuus- ja virkavastuusyistä. Toiminnan reunaehtoihin esitettävät muutokset eivät myöskään muuta kaupungin arvostusta harrastustoimintaa kohtaan. Kaupungin näkemyksen mukaan Kuoreveden koululla järjestettävä puu- ja metallipiiri voisi jatkossa toimia Jämsän työväenopiston ohjattuna toimintana.

Puu- ja metallipiirin toiminnan muutoksista on ollut näkemyseroja. Osapuolten näkemyserot ovat liittyneet keskeisesti hallinnollisten määräysten soveltamiseen ja vastuukysymyksiin. Puu- ja metallityöpiirin jäsenet ovat myös vedonneet sivistyslautakuntaan, että toiminta voisi jatkua edelleen vapaamuotoisena kuitenkin niin, että se tapahtuisi Hallin Seutu ry:n nimissä ja valvonnassa. Vetoomuksessa puu- ja metallipiiri on ehdottanut, että toimintaan osallistuvat jäsenet luopuisivat ennalta kaikista vaatimuksistaan ja että Jämsän kaupungilla ei olisi korvausvelvollisuutta teknisen työn opetustiloissa aiheutuneista vahingoista.

Opetustilojen vuokrausta sekä siihen liittyvää lainsäädäntöä ja riskejä on käsitelty laajasti sivistyslautakunnan kokouksessa 16.6.2026. Sivistystoimenjohtajan alkuperäisen päätösehdotuksen mukaan Jämsän kaupungin perusopetuksen teknisen työn opetustiloja ei jatkossa vuokrattaisi yksityishenkilöille ilman valvontaa. Vuokraus voitaisiin sallia ainoastaan kaupungin ylläpitämän työväenopiston ohjattuna toimintana. Kokouksessa lautakunta päätti muutetun päätösehdotuksen mukaisesti, että asia palautetaan valmisteluun.

Asian arviointi

Perusopetuslain (628/1998) 29 §:n 1 momentin mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Säännös sisältää opetuksen järjestäjiä velvoittavan, työturvallisuussäännöksiä vastaavan velvoitteen. Säännös edellyttää muun ohella, että opetukseen tarkoitetut tilat ja välineet ovat turvallisia. Tarkoituksena on asettaa kouluille kokonaisvastuu oppilaan turvallisuudesta. (HE 86/1997 vp; SiVM 3/1998 vp.)

Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n 1 momentin mukaan työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tässä tarkoituksessa työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Työnantajan on erityisesti otettava huomioon, että työntekijän henkilökohtaiset edellytykset voivat edellyttää yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä työntekijän turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi.

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 14 §:n 1 momentin mukaan työnantajan on huolehdittava työturvallisuudesta viranhaltijan suojelemiseksi tapaturmilta ja terveydellisiltä vaaroilta niin kuin työturvallisuuslaissa (738/2002) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään.

Perusopetuslain ja työturvallisuuslain säännökset muodostavat perustan turvalliselle koulu- ja oppimisympäristölle.

Teknisen työn opetustilojen osalta on huomioitava, että ne poikkeavat muista opetustiloista erityispiirteidensä vuoksi, mikä asettaa erityisvaatimuksia tilojen turvallisuudelle. Opetuksen järjestäjä on viimekätisessä vastuussa teknisen työn opetustilojen asianmukaisesta käytöstä, kone-, laite- ja työvälineturvallisuudesta sekä tiloissa säilytettävien materiaalien, nesteiden ja kaasujen varastoinnista. Edelleen tilojen käytössä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että niiden pääasiallisina käyttäjinä ovat oppivelvollisuuttaan suorittavat lapset, jotka ovat ryhmänä erityisen haavoittuvaisia ja vahinkoalttiita, ja vaativat erityistä suojelua ja huolenpitoa. Koska kyse on alaikäisten lasten turvallisuudesta, vaadittava huolellisuustaso voidaan asettaa korkealle.

Perusopetuslain 37 § mukaan jokaisella koululla tulee olla toiminnasta vastaava rehtori. Viranhaltijalain 17 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä. Lain 20 §:n mukaan viranhaltijan on myös huolehdittava työturvallisuudesta siten kuin työturvallisuuslaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä viranhaltijan velvollisuudeksi säädetään. Koulun rehtori vastaa siten muun ohella oppimisympäristön turvallisuudesta ja työturvallisuusvelvoitteiden asianmukaisesta noudattamisesta.

Opetuksen järjestäjänä Jämsän kaupunki on vastuussa siitä, että teknisen työn opetustilojen harraste- ja iltakäytöstä ei aiheudu vaaraa

oppivelvollisille tai koulun henkilökunnalle. Kaupunki ei voi vapautua vastuustaan sillä perusteella, että vahinko on aiheutunut ulkopuolisen syyksi luettavasta teosta tai laiminlyönnistä.

Tilojen vuokraukseen yhdistykselle sovelletaan lakia liikehuoneiston vuokrauksesta (482/1995), ja mikäli tiloja vuokraavat yksityiset henkilöt, sovellettavaksi tulee kuluttajansuojalaki (38/1978). Em. lait antavat kaupungille rajoitetusti mahdollisuuksia sopia vuokralaisten kanssa vuokralaisen vahingonkorvausvastuusta. Lainsäädännön perusteella ei kuitenkaan ole mahdollista, että yhdistyksen tai yksityishenkilöiden vastuita laajennettaisiin siinä määrin, että kaupunki voisi täysin vapautua korvausvastuustaan tämän valvonnan alaisuuteen kuuluvien tilojen turvallisuuteen liittyen.

Yhteenvedona teknisen työn opetustilojen luovuttamiseen yksityishenkilöiden tai yhdistyksen käyttöön liittyy merkittäviä riskejä, joita ei voida poistaa kokonaan esimerkiksi kaupungin ottamalla tapaturmavakuutuksilla. Mahdollisessa vastuutilanteessa kaupungin korvausvastuu voi nousta hyvin suureksi.

Puu- ja metallipiirin ehdotus korvausvastuun rajoittamisesta ei ole toteutettavissa: se, että kaupunki ei olisi miltään osin vastuussa teknisen työn opetustiloissa tapahtuvista vahingoista ja että yhdistyksen jäsenet luopuisivat ennalta kaikista vaatimuksistaan kaupunkia kohtaan, ei ole voimassa olevan oikeuden perusteella mahdollinen tai toteuttamiskelpoinen. Ehdotukseen liittyy siten oikeudellisia riskejä, joiden vuoksi mahdollisissa vahinkotilanteissa järjestely ei todennäköisesti sitoisi. Riskienhallinnan näkökulmasta Jämsän kaupunki ei voi suostua puu- ja metallipiirin ehdotukseen.

Yhteisessä keskustelutilaisuudessa 18.8.2026 esiin on nostettu mm. kuntien erilaiset ja toisistaan poikkeavat käytänteet asiassa. Lisäksi on tuotu esiin ratkaisuvaihtoehtoja, joita toivottiin voitavan ottaa huomioon opintomaksuissa. Huolta kannettiin myös työväenopiston kurssin opiskelijamäärärajasta. Ensisijaisesti harrastajat toivovat, että he saisivat jatkaa puu- ja metallipiirin toimintaa Kuoreveden koulun teknisen työn opetustiloissa. Hallin Seutu ry:llä on valmius tehdä yhteistyötä tässä asiassa harrastajien ja kaupungin kanssa.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Huomioiden teknisen työn opetustilojen käyttöön ja luovutukseen liittyvät riskit oppivelvollisille sekä koulun henkilökunnalle, on perusteltua, että teknisen työn opetustilojen käyttö tapahtuu ainoastaan kaupungin tai kaupungin ylläpitämän työväenopiston tai nuorisopalveluiden ohjauksessa / toimintana.

Teknisen työn opetustiloissa tapahtuvaa harraste- ja iltakäyttöä on mahdollista järjestää työväenopiston toimintana. Toiminnan luonteen ja kohderyhmän perusteella harraste- ja iltakäyttöä on mahdollista järjestää myös Jämsän kaupungin nuorisopalveluiden piirissä. Työväenopistossa noudatettavat kurssimaksut perustuvat mm. kurssien laajuuteen. Kurssimaksuissa noudatetaan yhteneväisiä periaatteita. Työväenopiston opiskelijat voivat hakea opistoseteliä.

Johtava rehtori Soile Kukkonen ja rehtori Paula Huuska ovat läsnä kokouksessa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Jämsän kaupungin hallintosäännön 32 §:n 11 kohdan mukaan sivistyslautakunta päättää toimialan alaisten tilojen vakiovuorojen myöntämisen periaatteet sekä mahdolliset maksuvapautusperiaatteet.

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta päättää, että Jämsän kaupungin perusopetuksen teknisen työn opetustiloja ei vuokrata yksityishenkilöille tai yhdistyksille. Vuokraus voidaan sallia ainoastaan kaupungin ylläpitämän työväenopiston taikka kaupungin nuorisopalveluiden ohjattuna toimintana sillä edellytyksellä, että paikalla on nimetty, pätevä opettaja tai ohjaaja ja riskien arviointi on suoritettu asianmukaisesti. Koneiden käyttö rajataan vain henkilöille, joilla on riittävä osaaminen ja ohjaus.

Perusopetuksen koulujen teknisen työn tiloihin laaditaan harraste- ja iltakäyttöä koskevat yhteneväiset ohjeet.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös